

ZPRÁVA O ČINNOSTI TÝMU Č. 9 PRO KAMENIVO ZA ROK 2020

Vedoucí týmu: Ing. Zuzana Sazimová
Tajemník týmu: Ing. Petr Svoboda

1. Poslání a charakteristika týmu

Kámen a kamenivo je základním a nejrozšířenějším stavební materiálem. Používá se při výstavbě všech druhů vrstev vozovky a i pro další stavební účely.

Tým pro kamenivo je odborným týmem a je jedním z nejstarších týmů SVS. Důvodem jeho vzniku bylo získávání a zpracování informací z oblasti problematiky výroby a prodeje kameniva a předávání těchto informací odborným pracovníkům členských firem prostřednictvím členů týmu. Naopak tým zase získává zpětnou vazbu od těchto firem, přebírá jejich zkušenosti a problémy z praxe.

Prostor na jednání týmu dostávají rovněž organizace prezentující technologie na těžbu a zpracování kameniva i organizace zaměřené na zkušebnictví (ZKK Hořice, ZK Blatná, TZÚS Plzeň, TZÚS České Budějovice atd.). V roce 2020 jsme vzhledem k tématu jarního setkání týmu spolupracovali rovněž s ústředními správními orgány, které mají na starosti povolování těžby a mají zásadní vliv na provoz kamenolomů.

2. Porady v roce 2020

Datum porady	Místo konání / u firmy	Počet účastníků
15. 4. 2020	Videokonferenční jednání	20

3. Členská základna týmu (stav k 31. 12. 2020)

Členskou základnu týmu tvoří převážně organizace, které se zaměřují na výrobu kameniva a zhotovitelé staveb, kteří kamenivo používají. Pravidelně se jako hosté zúčastňují zástupci zkušeben, kteří přinášejí důležité informace jak z oblasti technické normalizace, tak z oblasti zkušebnictví, a dále zástupci Centra technické normalizace, kteří podávají informace o vývoji evropských norem a implementaci norem do české normalizační soustavy. Snažíme se rovněž oslovit ke spolupráci zástupce investorských organizací, pokračovala úzká spolupráce s ŘSD ČR.

4. Výsledky činnosti týmu v roce 2020 včetně zhodnocení činnosti a plnění úkolů

Vzhledem k epidemiologické situaci bylo mnohem složitější plnit obvyklé úkoly z jednání týmu a projednávat technické záležitosti s odpovědnými orgány. Přesto se podařilo některé aktivity alespoň dílčím způsobem posunout vpřed. Dne 15. 4. 2020 se formou videokonference uskutečnilo 68. jednání týmu pro kamenivo. Jednání bylo svoláno především z důvodu posílení informovanosti mezi hlavními investory Ředitelstvím silnic a dálnic ČR, Správy železnic, zástupci stavebních firem a výrobci kameniva v době vrcholící pandemie a za trvání nouzového stavu, kdy bylo velice složité zajišťovat těžební činnost a samotnou výrobu kameniva a ve složité situaci byla a dosud je celá řada staveb.

Tajemník týmu Ing. Petr Svoboda provedl kontrolu všech úkolů z posledního 67. jednání týmu. Problematika hrozícího nedostatku kameniva, která byla diskutována na posledních jednáních týmu a kterou se budou členové týmu zabývat i do budoucna, byla poměrně významně medializována. Na nedostatek stavebních materiálů bylo rovněž poukázáno při tvorbě a připomínkování některých strategických dokumentů, především tvorbě strategie stavebnictví, která by měla být součástí Hospodářské strategie na další období do roku 2030, a dále v materiálech připravovaných ministerstvem dopravy v oblasti financování dopravní infrastruktury do roku 2030 a materiálu k rozvoji dopravní infrastruktury do roku 2050. Není ovšem zřejmé, nakolik se bude vláda opravdu těmito materiály zabývat, proto je zapotřebí nadále situaci sledovat a vyvolat jednání s rozhodujícími ministerstvy a realizaci opatření, která umožní efektivně využít stávající ložiska. Proto byl také na

jednání přizván Ing. Josef Godány z České geologické služby s příspěvkem ke studii týkající se perspektivy ve využívání stavebních surovin.

O činnosti Sdružení za poslední období informoval Ing. Petr Svoboda. Podal informace o činnosti sekretariátu v době platnosti nouzového stavu, dále informace o jednáních se státní správou, která se týkala především zohlednění práce ve ztížených podmínkách formou paušální kompenzace, a také informace o uskutečněných jednáních, jejichž cílem bylo dát stavebním firmám možnost zajistit dostatečné kapacity pro udržení staveb v chodu.

Ing. Jan Čihák ze SŽ, s. o., informoval o činnosti svého oddělení v nouzovém stavu a dále informoval o změnách v předpisech OTP SŽ, s. o. Ing. Jiří Škrabka z ŘSD ČR informoval o činnosti svého oddělení a nutnosti zachovat veškeré činnosti příslušející jeho útvaru, přestože řadu aktivit bylo nutné realizovat bez možnosti osobního setkání, což samozřejmě práce ztížilo.

Přítomní členové týmu pro kamenivo se vyjádřili v tom smyslu, že práce nepřerušili, a když, tak jen na nejnужnější období, byť byla činnost složitější a samozřejmě s ohledem na celou řadu nutných opatření i finančně náročnější. Není tak možné reflektovat na poptávku po slevách kameniva.

Ing. Josef Godány informoval o materiálu, který zpracovává Česká geologická služba jako podkladový materiál pro aplikaci státní surovinové politiky. Název studie je „Vyhodnocení aktuálního stavu a perspektivy využívání stavebních surovin v České republice s důrazem na stavební kámen a štěrkopísky“. Materiál by měl být zaměřen na vývoj potřeby a spotřeby surovinových zdrojů pro zajištění dostatečného množství stavebních surovin k budování dopravní infrastruktury. Přehledně by měl zhodnotit životnost disponibilních objemů zásob těžných ložisek stavebního kamene a štěrkopísků, a to jak výhradních, tak i nevýhradních ložisek, se zvláštním důrazem na dotěžovaná ložiska (a to v časových horizontech do 5 let a do 10 let). Dále velmi okrajově vytipuje náhradní lokality a vyhodnotí reálnost jejich případného otevření, resp. eliminaci potenciálních střetů zájmů na jejich využití. Nedílnou součástí materiálu bude stručné definování zásadních problémů v procesu povolování těžebních záměrů u stavebních surovin a identifikace aktuálních rizikových faktorů, které výrazně ovlivňují povolovací procesy. Na vypracování materiálu se předpokládá spolupráce se Sdružením pro stavbu silnic, Těžební unií, popř. s dalšími institucemi či odborníky na danou problematiku. Materiál měl být dokončen ještě v roce 2020, jeho osnova je k dispozici na www.sdruzeni-silnice.cz.

Pokračovala činnost v evropské komisi CEN/TC 154, přestože efektivita jednání pouze v on-line podobě je značně snížena.

Uskutečněná zasedání CEN/TC 154 a CEN/TC 154 SC 3 a výsledky jednání

V roce 2020 se uskutečnila 2 jednání komise CEN/TC 154/SC 3. Obě proběhla v on-line podobě. První jednání se uskutečnilo v době vrcholící první vlny pandemie dne 30. 4. 2020 a druhé jednání se uskutečnilo společně s dalšími subkomisemi dne 23. června 2020.

Na krátkém jednání dne 30. 4. byla podána informace o stavu EN 13043 a byly tlumočeny následující závěry CEN/TC 154:

- Zrušit WI (pracovní položka) pro 6 výrobních norem.
- Sloučit normy EN 12620, EN 13043, EN 13139, EN 13242 do jedné normy.
- Rozdělit společnou normu na 2 části – část 1 pro harmonizovanou sféru a část 2 pro neharmonizovanou.
- Získat PWI pro novou sloučenou normu.
- Zrušit normu EN 16236 pro posuzování shody.

Na podkladě výše uvedených rozhodnutí předseda připravil návrh s ohledem na následující body:

Přírodní těžené kamenivo: Dříve nebylo uvažováno pro použití v asfaltových směsích. V Dánsku se však pro toto konečné použití používá. V důsledku toho bude možné těžené kamenivo využít (viz část 2).

Recyklované kamenivo: Pravidelně se nepoužívá pro asfaltové směsi (nezaměňovat se znovuzískanou asfaltovou směsí). Podle znalostí členů SC 3 se vyrábí pouze recyklované kamenivo z použitého železničního štěrku. Bude pokryto poznámkou v části 2.

Obsah uhličitánu vápenatého ve vápencovém fileru: Navrhovaná změna výpočtu jako obsah uhličitánu vápenatého + obsah uhličitánu hořečnatého nejen pro třídy <60 %, ale pro všechny třídy (po intenzivních diskuzích s odborníky na filery v roce 2019).

Připomínky NSAI (Irsko): Irsko požadovalo další třídy pro PSV a AAV podle irských národních specifikací. To bylo považováno za nereálné kvůli špatné reprodukovatelnosti zkušební metody; další třídy mohou naznačovat nereálnou přesnost. Třídy „PSVDeclared“ by mohl být použity k uspokojení irských potřeb. Toto a možné řešení pro AAV bude projednáno na příštím zasedání „chairman pannel“.

Procento drcených částí: německý návrh na více klasifikačních tříd bude projednán rovněž na „chairman pannel“. Dále bylo projednáváno, jakým způsobem bude stanoven systém řízení výroby a posuzování shody. Bylo domluveno, že by měl být systém zjednodušen.

Dne 23. 6. 2020 se pak uskutečnilo společné jednání subkomisí SC 1–4

Byly posouzeny návrhy nových sloučených norem na kamenivo „normální váhy“. Předseda referoval o tvrdé práci, kterou předsednictvo pracovních skupin přispělo k přípravě konceptu. Potvrdil, že návrh prošel několika drobnými aktualizacemi. Bylo poznamenáno, že se zatím nepočítá s hodnocením RDS (nebezpečné látky), ale že WG 13 pokračuje v práci na systému posuzování RDS pro případ, že by se situace změnila. Setkání pokračovalo projednáním částí 1 a 2 výrobních norem s novým označením EN 17555 (část 1 a 2).

Připomínky k části Všeobecně

- Číslo normy bylo potvrzeno jako EN 17555 (části 1 a 2), název kombinované normy byl zkrácen na „Kamenivo pro konstrukce“ a různá konečná použití jsou vysvětlena v normě.
- Počáteční posouzení bude požadováno od konzultanta HAS před Enquiry.
- Datované odkazy – je možné odkazovat na Enquiry verze norem, ale není to příliš doporučováno dělat v nové hEN, kvůli pohledu EK na tuto záležitost.

EN 17555 – Část 1

Článek 2

- Předpokládá se, že situace týkající se nebezpečných látek zůstane nezměněna – zpětná vazba byla přijata od EK.
- Datum EN 1097-3 bylo požadováno – bylo zveřejněno v září 1998 – je důležité v normativním textu odkazovat na datovanou verzi.

Článek 3

- Byla zaznamenána aktualizace EN 933-11 Klasifikace složek hrubého recyklovaného kameniva – práce bude dokončena včas a bude možné zahrnout aktualizovanou verzi do sloučených norem.

Článek 4

- Číslování článků není provedeno od obecné charakteristiky k podrobnějším.
- Odborníci mají nyní možnost přidat další třídy, pokud je to odůvodněno národními potřebami. Národní zrcadlové skupiny musí zkontrolovat, zda jsou všechny potřebné třídy nyní v normě.
- Článek 4.1.7 o afinitě k asfaltovému pojivu je komplikovaný, ale předseda si myslí, že je dosaženo dobrého řešení.

Článek 5

- Článek týkající se odběru vzorků a testování je velmi krátký, protože většina informací je logicky pro kamenivo uvedena v kapitole 4, TC 154 bude čekat na reakci HAS konzultanta.
- Norma nemůže obsahovat odkazy na normy kvality, jako je ISO 9001 v dokumentu podle EK; znění bude změněno.

Článek 6

- Bylo navrženo, aby byl návrh normy sdílen s TC betonu. Bylo rozhodnuto počkat, až po posouzení HAS konzultantem.

EN 17555 – Část 2

Článek 4

- Otázka číslování odstavce 4. Vložit „obecnou“ část, která má odkazovat na CPR v článku „4.0“ není povoleno.

- V textu hEN a EN není povolen žádný odkaz na předpisy – nicméně je možné zahrnout do poznámky.
- 4.1.11.2.1 Odolnost proti zmrazování a rozmrazování – byli požádáni odborníci poskytnout další informace a/nebo zkušenosti s využitím hustoty jako orientační charakteristiky.

Článek 7

- Značení dodacích listů – přesunuto z části 1 do části 2, protože není už ve formátu hEN.

Aktualizované dokumenty byly rozeslány k připomínkám (do 30. června). Poté byly aktualizovány a odeslány konzultantům HAS. Členské státy mají další příležitost vyjádřit se k normám v tomto období. Když normy přejdou do CEN Enquiry, bude další příležitost k připomínkám.

Aktualizace postupu s „jinými“ normami TC 154

Souběžně se reviduje 13450 Část 1 a 2 (kamenivo pro kolejové lože), aby byly v souladu s EN 17555. Tvorba EN 13055 jde vlastní cestou.

Předseda představil plánovanou časovou osu pro EN 17555:

Polovina července – počáteční hodnocení HAS.

Září – přezkoumání a řešení komentářů HAS.

Od října revidované části 1 a 2 budou rozeslány k diskuzi na plenárním zasedání – setkání v Oslu.

21. – 22. října – zahájení CEN Enquiry – bude dohodnuto na plenárním zasedání v Oslu.

Listopad 2020 – Formální CEN Enquiry.

Předseda uvedl, že pokud bude Enquiry bez větších problémů, bylo by možné zahájit FV ve druhé polovině roku 2021. Dále byly zmíněny žaloby týkající se diskuzí s Evropskou komisí a citací výrobních norem v OJEU a pan Pargana informoval o prioritách Evropské komise týkající se CPR. Momentálně nejsou posuzovány žádné odpovědi na mandát. Konzultanti HAS použijí poslední přijatou/odeslanou odpověď na mandát.

Aktualizace odpovědí na mandát a akty v přenesené pravomoci

Bylo uvedeno, že odpověď na mandát musí být aktualizována, zazněly obavy, že v současné době nebudou podniknuty žádné kroky, jako tomu není v případě přezkoumání odpovědí na mandát. Je proto pravděpodobné, že konzultant HAS bude používat původní mandát pro kontrolu. Předseda se zeptal, zda sepsání aktualizované odpovědi na mandát je ztráta času. Pan Pargana doporučil zaslat odpověď na mandát, protože EK nikdy neřekla CEN oficiálně, že by nemohla být použita.

Další jednání předsednictva SC skupin se mělo uskutečnit v září 2020, bohužel záznam z tohoto jednání není k dispozici.

EN 13043 a stanovení parametrů v navazujících specifikacích

Vzhledem k výše uvedenému, nebyly na národní úrovni iniciovány změny týkající se používání kameniva v navazujících specifikacích.

5. Informační zdroje a spolupráce s jinými institucemi

1) CEN, ÚNMZ (Agentura ČAS), TNK 99, TNK 147

K práci týmu pro kamenivo byly využity informace zástupce v TNK 99 Kámen a kamenivo a TNK 147, CEN/TC 154/SC3, CEN/TC 227/WG 6 a informace dalších odborníků především z řad členských organizací.

2) Další týmy Sdružení

Prostřednictvím tajemníka týmu byli členové informováni o závěrech z jednání týmu souvisejících s činností týmu pro kamenivo. Byla využita především spolupráce s týmem pro asfaltové technologie za horka, týmem pro životní prostředí a týmem pro cementobetonový kryt a podkladní vrstvy.

3) Notifikované osoby (Oznámené subjekty) a Centra technické normalizace

Jednání týmu pro kamenivo se pravidelně účastní zástupci notifikovaných osob (Oznámených subjektů), se kterými je řešena problematika uvádění výrobků na trh, systém řízení výroby, nařízení CPR apod. Zástupci příslušných CTN pak informují o stavu normalizačních úkolů.

4) Vysoké školy

Pokračuje spolupráce v normalizační oblasti, v oblasti zajištění uplatnění méně upotřebitelných frakcí kameniva a v oblasti zkoumání závislosti protismykových vlastností na ohladitelnosti kameniva.

5) Těžební unie

Členové SVS se prostřednictvím zpravodaje SILNICE MOSTY a www stránek dovídají o nejvýznamnějších akcích TU, především výstavy Expo Lesní lom, byla by do budoucna potřebná větší spolupráce, která by vedla ke snadnějšímu rozšiřování dobývacích prostor a jednodušší možnosti otevřít případně další kamenolom.

5) ŘSD ČR a SFDI

Pravidelná informovanost je stěžejní záležitostí v rámci spolupráce s ŘSD ČR, členové týmu se podílí na realizaci výzkumných úkolů, porovnávacích zkoušek, realizaci zkušebních úseků apod.

6) Česká geologická služba

Důležitá je spolupráce na připomínkování studie „Vyhodnocení aktuálního stavu a perspektivy využívání stavebních surovin v České republice s důrazem na stavební kámen a štěrkopísky“ a hlavně uplatňování závěrů této studie. Aktivita by měla vést k efektivnějšímu přístupu k nerostným surovinám.

6. Plán činnosti na rok 2021, předpokládané termíny jednání

Není zatím plánováno žádné jednání, členové týmu doporučili jednání uskutečnit již v prezenční podobě, jakmile to situace dovolí, což by mohlo být ještě v první polovině roku 2021. Počátkem roku 2021 bude opět zorganizován sběr dat o výrobě kameniva v kamenolomech v roce 2020. Údaje o výrobě kameniva v roce 2020 budou součástí každoročně vydávané publikace Sdružení Přehledy o výrobě a zpracování materiálů pro stavbu vozovek. Nadále bude sledována problematika nebezpečných látek v kamenivu, možné využití vedlejších produktů, kvalita jemných částic atd.

- V momentální situaci je velice obtížné stanovit konkrétní program činnosti v normalizační oblasti na rok 2021. Záleží na tom, jak dopadne proces připomínkování norem na kamenivo v rámci CEN. Stále jsou tak platné výrobní normy na kamenivo schválené v roce 2005. Požadavky na kamenivo jsou nyní součástí navazujících specifikací. V případě asphaltových směsí se jedná především o normu ČSN 73 6121, ČSN 73 6122 na lité asphalt nebo nově vznikající ČSN 73 6120 pro ostatní asphaltové směsi, které nejsou definovány v základních normách ČSN 73 6121 a 22.
- Diskutuje se o spuštění elektronického schvalování zkoušek typu ze strany ŘSD ČR, na jarním jednání týmu se účastní zástupce ŘSD ČR, který seznámí přítomné se stavem schvalování.
- Je nutná spolupráce s dalšími asociacemi a sdruženími v záležitostech usnadnění rozšiřování dobývacích prostor a otevírání nových kamenolomů.
- Důležitá je rovněž problematika technického vzdělávání, na jednání týmu bude přizván ředitel střední školy kamenické v Hořicích.

Zpracovali: Ing. Zuzana Sazimová, vedoucí týmu
Ing. Petr Svoboda, tajemník týmu

V Liticích a Praze dne 15. 1. 2021